

Sygn. akt: I C 3/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Ewa Domańska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Anna Komorowska

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2017 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy z powództwa R. M.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę:

kwoty 107.500 zł tytułem zadośćuczynienia, kwoty 8.370,24 zł tytułem skapitalizowanej renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 17 czerwca 2012r. do 30 listopada 2013r., kwoty 458,04 zł tytułem miesięcznej renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1 stycznia 2014r. na przyszłość, kwoty 345 zł tytułem odszkodowania, podwyższenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb z kwoty 1.084,36 zł do kwoty 1.800,36 zł począwszy od miesiąca września 2014r., w związku z wypadkiem drogowym, któremu uległ powód w dniu 16 lipca 2012r. w T., który spowodowała J. M., kierując samochodem osobowym marki B. o nr rejestracyjnym (...)

I. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda R. M. kwotę 107.500 zł (sto siedem tysięcy pięćset złotych), tytułem zadośćuczynienia, z ustawowymi odsetkami od dnia 8 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda R. M. kwotę 28.991,71 zł (dwadzieścia osiem tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt jeden złotych 71/100) skapitalizowanej renty z tytułu niezdolności powoda do pracy, za okres od 16 lipca 2012r. do 31 grudnia 2017r. z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda R. M. tytułem bieżącej renty z tytułu niezdolności do pracy kwotę 458,04 zł (czterysta pięćdziesiąt osiem złotych 8/100), płatnej do 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 1 stycznia 2018r.;

IV. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda R. M. kwotę 345 zł (trzysta czterdzieści pięć złotych) odszkodowania z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 września 2017r. do dnia zapłaty;

V. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda R. M. kwotę 21.759 zł (dwadzieścia jeden tysięcy siedemset pięćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od 2 października 2014r do 31 grudnia 2017r, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 października 2017r do dnia zapłaty;

VI. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda R. M. tytułem podwyższonej renty bieżącej z tytułu zwiększonych potrzeb powoda, począwszy od 1 stycznia 2018r., kwotę 1.650,36 zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt złotych 36/100) miesięcznie, w miejsce dotychczas przyznanej kwoty 1.084,36 zł (jeden tysiąc osiemdziesiąt cztery złote 36/100), płatnej do 10-go każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;

VII. ustala odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w W. za skutki wypadku drogowego, któremu uległ powód R. M. w dniu 16 lipca 2012r. w T.;

VIII. oddala powództwo w pozostałej części;

IX. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda R. M. kwotę 6.617 zł (sześć tysięcy sześćset siedemnaście złotych), tytułem kosztów procesu;

X. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu kwotę 14.162 zł (czternaście tysięcy sto sześćdziesiąt dwa złote) tytułem kosztów sądowych;

XI. odstępuje od obciążania powoda kosztami sądowymi od oddalonego powództwa.

SSO Ewa Domańska

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 grudnia 2017r.

sygn. akt I C 3/15

R. M. pozwem z dnia 28 listopada 2014r. wniósł o zasądzenie od (...) S.A. w W.:

- tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwoty 107.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 lipca 2014r. do dnia zapłaty;

- tytułem skapitalizowanej renty z tytułu niezdolności do pracy kwoty 8.370,24 zł za okres od dnia 17 czerwca 2012r. do dnia 30 listopada 2013r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi po upływie 30 dni od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty;

- tytułem renty bieżącej z tytułu niezdolności do pracy kwoty 458,04 zł miesięcznie, płatnej do 10-ego dnia każdego miesiąca począwszy od dnia 1 stycznia 2014r. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat w terminie do dnia zapłaty.

Ponadto domagał się ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku z dnia 16 lipca 2012r. oraz zasądzenia kosztów procesu.

Jak wynika z uzasadnienia pozwu roszczenia nim objęte związane są z wypadkiem jakiemu powód uległ w dniu 16 lipca 2012r. w T.. Pozwany uznając swą odpowiedzialność za skutki tego wypadku wypłacił powodowi kwotę 285.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z doznaną krzywdą, pomniejszając ją jednak o 50% przyczynienie się powoda do powstania szkody, który to stopień powód uznał za właściwy. Ponadto pozwany na rzecz powoda przyznał: tytułem kosztów leczenia kwotę 2.815,70 zł; tytułem opieki kwotę 28.964,53 zł; tytułem renty w związku ze zwiększonymi potrzebami kwotę 2.168,72 zł (tj. koszty opieki - 1.568 zł, koszty leczenia - 480,72 zł, koszty rehabilitacji - 100 zł, koszty dojazdów - 20 zł). Również te kwoty zostały pomniejszone o przyjęty stopień przyczynienia się w wysokości 50%. W ocenie powoda przyznane mu przez pozwanego kwoty są zaniżone i nie odpowiadają doznanej przez niego krzywdzie. Okoliczności sprawy, a w szczególności rozmiar i charakter doznanych przez powoda obrażeń ciała, a przede wszystkim oceniony przez pozwanego trwały uszczerbek na zdrowiu na poziomie 100%, jednoznacznie wskazują, że przyznana przez pozwanego rekompensata jest niewspółmiernie niska do doznanej szkody. Wypłacone przez pozwanego zadośćuczynienie nie spełniło swej podstawowej, kompensacyjnej funkcji. Powód wskazał przy tym, że istotnym elementem indywidualizującym jest jego wiek w momencie wypadku i fakt, że przed wypadkiem był osobą zdrową i aktywną, zdolną do pracy. W ocenie powoda łączna wysokość zadośćuczynienia powinna kształtować się na poziomie kwoty 500.000 zł, która przy przyjęciu 50% przyczynienia się powoda do powstania szkody, jak też uwzględnieniu wypłaconej w toku postępowania likwidacyjnego kwoty 142.500 zł prowadzi do zasadności żądania pozwu w zakresie zadośćuczynienia w wysokości 107.500 zł. Co się zaś tyczy renty z tytułu niezdolności do pracy, to wobec faktu, że doznane obrażenia spowodowały, iż możliwości zarobkowe powoda zostały znacznie ograniczone, zasadność tego roszczenia nie budzi wątpliwości. Wskutek wypadku powód stał się osobą niezdolną do pracy. Jak zaś wynika z orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności wymaga on zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, konieczności stałej lub długotrwałej opieki, jak też prawa do zamieszkania w oddzielnym pokoju. Jednocześnie stwierdzić należy, że nieodwracalność skutków wypadku spowodowała zmniejszenie się widoków powodzenia na przyszłość, co wyraża się uszczerbkiem majątkowym polegającym na utracie korzyści majątkowych, jakie dzięki pracy mógłby osiągnąć. Szkoda powoda wyraża się różnicą pomiędzy potencjalnymi dochodami, jakie mógłby osiągnąć gdyby nie doznał uszkodzenia ciała, a wszelkimi dochodami, jakie faktycznie może on osiągnąć bez zagrożenia stanu zdrowia. W konstruowaniu wysokości renty powód posłużył się kwotami minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w poszczególnych latach, przy uwzględnieniu renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy przyznanej od dnia 1 czerwca 2013r. w wysokości 427,91 zł netto. Odnosząc się do minimalnego wynagrodzenia za pracę za okres od dnia 16 lipca 2012r. do dnia 30 grudnia 2013r. tytułem skapitalizowanej renty powód zażądał kwoty 8.370,24 zł (przy przyjęciu 50% przyczynienia się), na którą złożyły się następujące kwoty:

- 1) 5.559,30 zł - 5 miesięcy x 1.111,86 zł (za okres od 16 lipca 2012r. do 31 grudnia 2012r.);
- 2) 5.906,90 zł - 5 miesięcy x 1.181,38 zł (za okres od 1 stycznia 2013r. do 30 maja 2013r.);
- 3) 5.274,29 zł - 7 miesięcy x 1.181,38 zł - 427,91 zł (za okres od 1 czerwca 2013r. do 30 grudnia 2013r.).

W ocenie powoda w pełni zasadne jest również żądanie dotyczące ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki przedmiotowego wypadku w przyszłości, gdyż istnieje ryzyko pogorszenia się jego stanu zdrowia, a także ujawnienia się nowych schorzeń i urazów związanych z wypadkiem. W zakresie daty dochodzonych odsetek powód wskazał, że już w dniu 7 lipca 2014r. pozwany znajdował się w posiadaniu wszelkich informacji i dokumentów pozwalających na określenie przesłanek jego odpowiedzialności oraz wysokości powstałej szkody.

Nakazem zapłaty wydanym przez Referendarza Sądowego tut. Sąd w postępowaniu upominawczym w dniu 8 grudnia 2014r., sygn. akt I Nc 186/14, pozwanemu (...) S.A. w W. nakazano, aby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu uiścił na rzecz powoda R. M.:

1. kwotę 107.500 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 8 lipca 2014r. do dnia zapłaty,

2. kwotę 8.370,24 zł tytułem skapitalizowanej renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od dnia 17 czerwca 2012r. do dnia 30 listopada 2013r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi po upływie 30-tego dnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty;

3. kwotę 458,04 zł tytułem comiesięcznej renty z tytułu niezdolności do pracy, płatną do dnia 10-ego każdego miesiąca, począwszy od dnia 1 stycznia 2014r. z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, z tym, że termin płatności rat przypadających za miesiące od stycznia 2014r. do grudnia 2014r. ustalony został na dzień 10 stycznia 2015r.,

4. kwotę 3.617 zł tytułem kosztów procesu.

Ponadto powodowi ustanowione zostało prawo dochodzenia dalszych roszczeń z tytułu skutków wypadku z dnia 16 lipca 2012r., które ujawnią się w przyszłości. Pozwany winien także uiścić na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu koszty sądowe w kwocie 1.518 zł albo wnieść w w/w terminie sprzeciw w dwóch egzemplarzach.

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. W pierwszej kolejności podniósł, że dochodzona kwota zadośćuczynienia jest nienależna, nieodpowiednia i zawyżona, albowiem przyznana przez pozwanego kwota rekompensuje w pełni doznaną przez powoda krzywdę. Zdaniem pozwanego łączna kwota zadośćuczynienia w wysokości 500.000 zł jest znacznie zawyżona tym bardziej, że wypadek spowodowała córka powoda, a on sam przyczynił się powstania szkody, gdyż podróżował bez zapiętych pasów, co miało wpływ na zakres powstałych obrażeń i obecne skutki wypadku. Nieudowodnione przy tym jest żądanie w zakresie renty, albowiem nie zostało wykazane, aby renta skapitalizowana powodowi przysługiwała. Równie nieuzasadnione jest roszczenie dotyczące ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki przedmiotowego wypadku, albowiem powód jest w trakcie leczenia i nie wiadomo kiedy zostanie ono zakończone. To samo dotyczy żądania w zakresie renty bieżącej. Co do ustalenia daty odsetek ustawowych pozwany wskazał, że pozostaje ona w sprzeczności z obowiązującym w tym zakresie orzecznictwem Sądu Najwyższego, w myśl którego należą się one dopiero po ustaleniu zasadności i wysokości roszczenia.

Ustosunkowując się do podniesionych w sprzeciwie zarzutów powód w piśmie procesowym z dnia 23 stycznia 2015r. podtrzymał wszystkie roszczenia, twierdzenia i wnioski zawarte w pozwie.

W piśmie procesowym z dnia 7 lipca 2016r. powód dokonał modyfikacji powództwa rozszerzając je i wnosząc o zasądzenie kwoty 345 zł tytułem kosztów dojazdu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczone po upływie 30 dni od dnia doręczenia odpisu pisma pozwanemu. Dochodzona kwota związana jest z koniecznością stawienia się przez powoda na badanie przez biegłych sądowych w (...)w K.. W tym celu skorzystał z transportu pojazdem dostosowanym do specjalistycznego dowozu osób niepełnosprawnych, zwłaszcza leżących, na co wydatkował kwotę 690 zł, co przy uwzględnieniu 50% przyczynienia się, daje kwotę 345 zł.

Pismem procesowym z dnia 2 października 2017r. powód dokonał dalszego rozszerzenia powództwa i wniósł o podwyższenie wysokości renty z tytułu zwiększonych potrzeb przyznanej przez pozwanego decyzją z dnia 1 lipca 2014r. z kwoty 1.084,36 zł do kwoty 1.800,36 zł, płatnej miesięcznie do każdego 10-ego dnia miesiąca z wyrównaniem od września 2014r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat. Uzasadniając żądanie w tym przedmiocie powód wskazał, że wedle oceny biegłych wymaga opieki osób drugich w wymiarze 8-10 godzin na dobę. Przy uwzględnieniu stawki opieki za godzinę na poziomie 10 zł w skali miesiąca zasadne z tego tytułu jest żądanie kwoty 3.000 zł (30 dni x 10 godzin x 10 zł). Podstawę wyliczenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb, przy przyjęciu 50% przyczynienia się, stanowią następujące kwoty: koszty leczenia - 240,36 zł, koszty rehabilitacji - 50 zł, koszty dojazdu - 10 zł, koszty opieki - 1.500 zł.

Prezentując swe stanowisko procesowe w związku z rozszerzeniem powództwa pozwany w piśmie procesowym z dnia 6 listopada 2017r. wniósł o jego oddalenie w całości. Wskazał, że na podstawie art. 361 § 1 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego

szkoda wynikała. Wedle Sądu Najwyższego następstwo ma charakter normlany wówczas, gdy w danym układzie stosunków i warunków, w zwyczajnym biegu rzeczy, bez zaistnienia szczególnych okoliczności, szkoda jest zwykle następstwem tego zdarzenia. Odszkodowanie z art. 444 § 1 kc obejmuje zatem wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. Do wydatków tych należą koszty leczenia, rehabilitacji, dojazdów do placówek leczniczych czy specjalnej diety, ponieważ tego rodzaju wydatki są normlanym następstwem uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem i nie powstałyby, gdyby wypadek nie zaistniał. One więc decydują o zakresie szkody w majątku powoda, której pokryciu służy renta.

Na rozprawie w dniu 12 grudnia 2017r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 lipca 2012r. w T. miał miejsce wypadek komunikacyjny. Sprawcą tego wypadku była J. M. (córka powoda), która kierując samochodem osobowym marki B. o numerze rejestracyjnym (...) nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że zjechała lewymi kołami na pas zieleni rozdzielający jezdnię, a następnie podjęła nieprawidłową reakcję polegającą na gwałtownym odbiciu kierownicą w prawą stronę próbując wjechać ponownie na jezdnię, w następstwie czego doprowadziła do utraty stateczności pojazdu i zjechania na prawe pobocze, w wyniku czego doszło do kilkukrotnego obrotu wokół osi podłużnej tego auta wskutek czego R. M. (pasażer tego pojazdu) doznał obrażeń ciała, które spowodowały niedowład kończyn górnych oraz porażenia kończyn dolnych. Za ten czyn stanowiący przestępstwo z art. 177 § 2 kk w/w została skazana wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 23 stycznia 2013r., sygn. akt II K 1241/12, na karę jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby w wymiarze czterech lat.

(dowód: dokumenty z akt Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu o sygn. II K 1241/12)

W momencie wypadku powód nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa, w związku z czym przyczynił się do powstania szkody w 50%.

(bezsporne)

Bezpośrednio po wypadku powód został przetransportowany do Szpitala (...) w M., gdzie był hospitalizowany na Oddziale Neurochirurgii do dnia 26 lipca 2012r. W dniu 17 lipca 2012r. poddany został zabiegowi operacyjnemu - wykonano u niego korpektomię C6, dyscektomie C5-C7, odbarczono rdzeń kręgowy, implantowano protezę trzony C6, stabilizację przednią płytką szyjną C5-C7. Po operacji u powoda utrzymywał się głęboki niedowład kończyn górnych, brak ruchów czynnych w obrębie kończyn dolnych, brak czucia od poziomu Th5, porażenie mięśni oddechowych i zwieraczy.

W okresie od dnia 31 lipca 2012r. do dnia 28 sierpnia 2012r. powód przebywał na Oddziale Gruźlicy i Chorób Płuc w/w Szpitala z powodu sepsy oraz zakażeń ujawnionych w trakcie hospitalizacji. Po zastosowaniu intensywnej terapii farmakologicznej w okresie od dnia 28 sierpnia 2012r. do dnia 20 listopada 2012r. przebywał na Oddziale Rehabilitacyjnym. Po wypisaniu do domu otrzymał zalecenie dalszej rehabilitacji ambulatoryjnej oraz leczenia farmakologicznego.

W okresie od dnia 4 grudnia 2012r. do dnia 21 grudnia 2012r. przebywał na Oddziale Neurologicznym Wojewódzkiego Szpitala w T. z rozpoznaniem przemijającego mózgowego napadu niedokrwiennego, zaburzenia krążenia mózgowego.

Ostatnia hospitalizacja miała miejsce w okresie od dnia 26 lutego 2014r. do dnia 21 marca 2014r. na Oddziale Rehabilitacyjnym Szpitala (...) w S..

W związku z wypadkiem powód doznał obrażeń ciała w postaci: stłuczenia głowy, urazu kręgosłupa szyjnego ze zwichnięciem na poziomie C6/C7, stłuczeniem rdzenia kręgowego, porażeniem kończyn dolnych, niedowładem kończyn górnych, porażeniem zwieraczy i niewydolnością oddechową. Wypadek skutkował wystąpieniem u powoda długotrwałego i trwałego uszczerbku na zdrowiu w łącznej wysokości 165% z powodu: uszkodzenia rdzenia kręgowego

w odcinku szyjnym z niedowładem kończyn górnych i porażeniem kończyn dolnych - 100%, zaburzenia zwieraczy odbytu i cewki moczowej z niewydolnością płciową - 40%, złamania kręgosłupa w odcinku szyjnym ze znacznym ograniczeniem ruchomości - 15%, zaburzeń adaptacyjnych związanych z urazem i niepełnosprawnością - 10%.

Skutki wypadku będą odczuwane przez powoda dożywotnio. Doznane obrażenia wiążą się przede wszystkim ze znacznym cierpieniem psychicznym wynikającym z faktu całkowitej utraty sprawności fizycznej i kontroli nad czynnościami fizjologicznymi.

Rokowania co do powrotu do stanu zdrowia sprzed wypadku są niekorzystne. Powód nie rokuje nadziei na wyzdrowienie. Z uwagi na charakter doznanych obrażeń, w celu zapobiegania tworzeniu się przykurczów, a także utrzymania w ruchomości stawów dla sprawnej pielęgnacji wymaga zabiegów rehabilitacyjnych.

(dowód: dokumentacja medyczna - k. 29-30, 116-282; opinia (...) w K. - k. 424-428)

W dacie wypadku powód liczył 48 lat. Był osobą zdrową, w pełni sprawną fizycznie, zdolną do pracy. Wypadek przekreślił jego wszelkie plany na przyszłość uniemożliwiając mu nie tylko zdolność zarobkowania, ale nawet samodzielnego funkcjonowania, gdyż z powodu następstw wypadku powód stał się osobą trwale niezdolną do pracy oraz całkowicie zależną od osób drugih. Opieki innych osób powód wymaga we wszystkich czynnościach życia codziennego w wymiarze od 8 do 10 godzin na dobę, z wyłączeniem okresów pobytu w opiece zinstytucjonalizowanej. Dotyczy to takich czynności jak gotowanie, pranie, utrzymanie higieny osobistej oraz funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

Orzeczeniem z dnia 3 grudnia 2012r., ZO. (...) (...)2012, powód został uznany za osobę o znacznym stopniu niepełnosprawności. W orzeczeniu tym wskazano ponadto, że wymaga on zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, konieczności stałej lub długotrwałej opieki, jak też prawa do zamieszkania w oddzielnym pokoju.

Decyzją Prezesa KRUS OR R. z dnia 24 maja 2013r., (...) /1/15, powodowi została przyznana renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy w kwocie 427,91 zł.

(dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności - k. 31; decyzja - k. 32-33; zeznania świadka - nagranie z dnia 29 czerwca 2015r. - 00:08:32-00:50:00, nagranie z dnia 12 grudnia 2017r. - 00:10:00-00:30:00; przesłuchanie powoda - k. 482-483v)

W związku z dojazdem na badanie przez opiniujących w sprawie biegłych powód wydatkował kwotę 690 zł, albowiem dojazd do K. wymagał transportu specjalistycznego.

(dowód: faktura - k. 399)

Po zgłoszeniu szkody i przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany uznając swą odpowiedzialność za skutki w/w wypadku przyznał powodowi tytułem zadośćuczynienia w związku z doznaną krzywdą łączną kwotę 285.000 zł, którą pomniejszył o przyjęte 50% przyczynienie się powoda od powstania szkody, w związku z czym została mu wypłacona kwota 142.500 zł. Ponadto pozwany na rzecz powoda przyznał: tytułem kosztów leczenia kwotę 2.815,70 zł; tytułem opieki kwotę 28.964,53 zł; tytułem renty w związku ze zwiększonymi potrzebami kwotę 2.168,72 zł (tj. koszty opieki - 1.568 zł, koszty leczenia - 480,72 zł, koszty rehabilitacji - 100 zł, koszty dojazdów - 20 zł). Również te kwoty zostały pomniejszone o przyjęty stopień przyczynienia się w wysokości 50%.

Decyzją z dnia 1 kwietnia 2014r. pozwany przyznał na rzecz powoda rentę w wysokości 2.168,72 zł, która po pomniejszeniu o 50% przyczynienia wypłacana jest w kwocie 1.084,36 zł.

(dowód: dokumenty z akt szkody (...))

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów, zeznań świadka oraz przesłuchania powoda.

Sąd za wiarygodne uznał zgromadzone w sprawie dowody z dokumentów. W części są to dokumenty o charakterze urzędowym, o jakim mowa w art. 244 § 1 kpc, sporządzone w przepisanej formie, przez organy do tego powołane, których autentyczność, jak też zawarta w nich treść nie była przez strony kwestionowana. Podobnie ocenione zostały zalegające w aktach sprawy dokumenty prywatne służące jako dowody w sprawie na okoliczność tego, że podmioty, które się pod tymi dokumentami podpisały złożyły oświadczenia o treści w nich zawartej (art. 245 kpc), których wiarygodność nie była podważana.

Wśród dowodów z dokumentów szczególną uwagę należy zwrócić na opinię (...) w K.. Opinia ta została sporządzona w sposób wysoce profesjonalny, przez zespół specjalistów cieszących się uznaniem i renomą, jest zgodna z treścią skierowanego zlecenia, spójna, pozbawiona luk czy też nieścisłości, w związku z czym została uznana za pełnowartościowy dowód. Ponadto żadna ze stron nie kwestionowała wniosków z niej płynących.

Brak również podstaw do kwestionowania wiarygodności zeznań świadka A. M. (małżonki powoda), albowiem są one logiczne, spójne i znajdują potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, a przede wszystkim korelują z opinią Instytutu, dlatego też stanowiły podstawę poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych. Na ich podstawie Sąd ustalił w szczególności przebieg procesu leczenia i rehabilitacji powoda, jego aktualny stan zdrowia, a przede wszystkim zakres świadczonej mu pomocy. Jakkolwiek świadek jest członkiem najbliższej rodziny powoda, a w związku z tym osobą zainteresowaną korzystnym dla niego rozstrzygnięciem, to sama ta okoliczność nie mogła w ocenie Sądu przesądzić o tym, że jego zeznania nie zasługują na wiarę.

Jako wiarygodne Sąd uznał także zeznania powoda, w których przedstawił on wpływ i skutki wypadku na swe obecne funkcjonowanie. Zeznania te znajdują odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym.

Sąd pominął natomiast dowód z opinii biegłych z zakresu medycyny pracy oraz agronomii, gdyż wniosek dowodowy w tym przedmiocie został cofnięty przez pełnomocnika powoda na rozprawie w dniu 12 grudnia 2017r. Poza tym nie ulega wątpliwości, że wskutek wypadku powód całkowicie utracił zdolność do pracy i przeprowadzanie dowodu z opinii w/w biegłych było zbędne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w znacznej części.

W ramach żądania pozwu powód wystąpił o zasądzenie roszczeń opartych na różnych podstawach prawnych. Zasadnym jest wobec tego odniesienie się do każdego z nich oddzielnie.

Przed omówieniem poszczególnych roszczeń należy jednak odnieść się do kwestii przyczynienia się powoda do powstania szkody, która w zasadzie nie była objęta sporem, albowiem już w pozwie powód uznał przyjęty przez pozwanego na poziomie 50% stopień swego przyczynienia się do powstania szkody.

Jak wynika z treści art. 362 kc, jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Przepis ten stanowi podstawę prawną ograniczenia obowiązku naprawienia szkody z uwagi na przyczynienie się poszkodowanego do jej wyrządzenia, albowiem dłużnik nie może ponosić ciężaru kompensowania szkody w zakresie, w jakim spowodowanie uszczerbku przypisać można wierzycielowi (kom. Adama Olejniczaka do art. 362 kc, LEX 2010). W orzecznictwie przyjęto, że przyczynieniem się poszkodowanego do powstania szkody jest każde jego zachowanie pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, za którą ponosi odpowiedzialność inna osoba. O przyczynieniu się poszkodowanego można jednak mówić wyłącznie w przypadku, gdy jego określone zachowanie pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, a nie w jakimkolwiek innym powiązaniu przyczynowym. Zachowanie poszkodowanego musi zatem stanowić adekwatną współprzyczynę powstania szkody lub

jej zwiększenia, czyli włączać się musi jako dodatkowa przyczyna szkody. Stąd przyjmuje się, że zastosowanie art. 362 kc może nastąpić dopiero po ustaleniu istnienia związku przyczynowego. Jeżeli nie ma takiego przyczynienia się, to nie może być zmniejszony obowiązek naprawienia szkody.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy istnienie związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem powoda a powstaniem szkody nie wzbudza żadnych wątpliwości. Powód przyznał zresztą, że w momencie wypadku podróżował bez zapiętych pasów. To zaś w pełni potwierdza zasadność przyjęcia, że swym zachowaniem przyczynił się do powstania szkody na poziomie ustalonym przez pozwanego.

Zadośćuczynienie

W pierwszej kolejności należy omówić kwestie związane z żądaniem dotyczącym zadośćuczynienia.

Zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi w prawie polskim naprawienie szkody niemajątkowej na osobie może nastąpić poprzez przyznanie odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia. Zgodnie z treścią art. 445 § 1 kc w wypadkach przewidzianych w art. 444 kc, w szczególności w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis art. 445 § 1 kc nie rozstrzyga samodzielnie o przesłankach odpowiedzialności, od których zależy żądanie roszczeń z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego a mówi jedynie, że suma przyznana z tytułu zadośćuczynienia winna być „odpowiednia”, bez wskazania szczegółowych kryteriów.

Instytucja zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę jest jedną z form majątkowej ochrony dóbr osobistych związanych m. in. z integralnością cielesną, zdrowiem i wolnością człowieka. Zadośćuczynienie stanowi formę rekompensaty pieniężnej z tytułu wyrządzenia krzywdy niemajątkowej. Powszechnie wskazuje się w orzecznictwie i doktrynie, że przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia uwzględniać należy czynniki takie jak rozmiar krzywdy, tj. stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i długotrwałość, jak również nieodwracalny charakter następstw. Przy ustalaniu rozmiaru cierpień i ujemnych doznań psychicznych powinny być uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny, jednakże w relacji do indywidualnych okoliczności danego przypadku. Powinno się także uwzględniać okoliczności takie jak wiek poszkodowanego, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007r., I CSK 384/07, Lex 351187, a także wyrok z dnia 9 listopada 2007r., V CSK 245/07, Lex 369691). Ustalone w oparciu o powyższe kryteria zadośćuczynienie winno mieć realną ekonomicznie wartość, powinno być również adekwatne do przeciętnej stopy życiowej i aktualnych warunków życia, a więc być utrzymane w rozsądnych granicach. W odniesieniu do zadośćuczynienia funkcja kompensacyjna musi być rozumiana szeroko, albowiem obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i sferę psychiczną poszkodowanego. Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008r., II CSK 536/07, Lex 461725). W odróżnieniu bowiem od obowiązku naprawienia szkody majątkowej kompensacja krzywdy ma charakter fakultatywny, o czym świadczy użyty w treści art. 445 § 1 kc zwrot, że „Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”. Mając na uwadze, że zadośćuczynienie to ma kompensacyjny charakter ustalenie jego odpowiedniej sumy nie może polegać na przyznaniu wyłącznie symbolicznej kwoty pieniędzy, ponieważ powinna odpowiadać wielkości ustalonej krzywdy jako ekwiwalent utraconych dóbr.

Uwzględniając przedstawione powyżej kryteria, przy poszanowaniu kompensacyjnego charakteru roszczenia opartego o art. 445 § 1 kc i dyrektywy utrzymania zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, Sąd uznał, że adekwatną kwotą zadośćuczynienia, stanowiącą odczuwalną ekonomicznie wartość, nieprowadzącą zarazem do nieuzasadnionego wzbogacenia będzie wskazana w uzasadnieniu pozwu kwota 500.000 zł. Kwota ta w realiach przedmiotowej sprawy stanowi pokrycie doznanej przez powoda krzywdy. Za taką oceną przemawiają przede wszystkim wnioski płynące ze sporządzonej na potrzeby niniejszego procesu opinii (...) w K., które najlepiej obrazują zakres doznanej przez niego krzywdy. Krzywda ta wyraża się nie tylko w odczuwanym przez niego bólu i cierpieniu jaki pociągnął za sobą wypadek, ale także ograniczeniach jakie stały się jego skutkiem. Ustalając wysokość zadośćuczynienia w

niniejszej sprawie w pierwszej kolejności należało wziąć pod uwagę rozmiar obrażeń jakich doznał powód wskutek wypadku, tj. stłuczenie głowy, uraz kręgosłupa szyjnego ze zwicnięciem na poziomie C6/C7, stłuczenie rdzenia kręgowego, porażenie kończyn dolnych, niedowład kończyn górnych, porażenie zwieraczy i niewydolność oddechowa. Obrażenia te skutkowały długotrwałym i trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w łącznej wysokości aż 165% ze względu na: uszkodzenie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym z niedowładem kończyn górnych i porażeniem kończyn dolnych - 100%, zaburzenia zwieraczy odbytu i cewki moczowej z niewydolnością płciową - 40%, złamanie kręgosłupa w odcinku szyjnym ze znacznym ograniczeniem ruchomości - 15%, zaburzenia adaptacyjne związane z urazem i niepełnosprawnością - 10%. Sam rozmiar doznanych obrażeń i ich charakter wskazują na to, że doznana przez powoda krzywda jest ogromna. Skutki przedmiotowego wypadku będą przez niego odczuwane dożywotnio, gdyż najprawdopodobniej już nigdy nie powróci do stanu zdrowia sprzed wypadku. W zasadzie nawet poprawa aktualnego stanu zdrowia powoda jest nie tyle trudna do osiągnięcia, co wręcz niemożliwa. Nie należy również zapominać o negatywnych skutkach wypadku w sferze psychicznej. Doznane obrażenia wiążą się bowiem przede wszystkim ze znacznym cierpieniem psychicznym wynikającym z faktu całkowitej utraty sprawności fizycznej i kontroli nad czynnościami fizjologicznymi. Dla młodego, zdrowego człowieka, jakim był powód w dacie wypadku brak samodzielności w codziennym funkcjonowaniu jest niezwykle trudny do zaakceptowania. Niewątpliwym jest, że wypadek spowodował zmianę w życiu powoda, gdyż z osoby sprawnej fizycznie stał się osobą całkowicie uzależnioną od pomocy innych osób, co w istotny sposób wpływa na jego stan psychiczny i trudność w pogodzeniu się ze swym aktualnym stanem zdrowia.

Przyznana kwota zadośćuczynienia pomniejszona została o przyjęty przez strony stopień przyczynienia się powoda do powstania szkody, tj. 50%. Kwota należna powodowi tytułem zadośćuczynienia wyniosła zatem 250.000 zł (500.000 zł - 50%). Winna być ona jednak pomniejszona o kwotę wypłaconą przez pozwanego, tj. 142.500 zł, w związku z czym na rzecz R. M. ostatecznie zasądzona została kwota 107.500 zł (punkt I). Odsetki ustawowe od tej kwoty zostały zasądzone, na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc oraz art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 8 lipca 2014r., przy czym do 31 grudnia 2015r. jako odsetki ustawowe, a od dnia 1 stycznia 2016r. jako ustawowe odsetki za opóźnienie. Rozstrzygając w tym zakresie Sąd miał na względzie, że zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia powinien spełnić swoje świadczenie na rzecz poszkodowanego niezwłocznie po otrzymaniu od niego stosownego wezwania, a jeśli tego nie uczyni, popada w opóźnienie uzasadniające naliczenie odsetek od należnej wierzycielowi sumy. Zgodnie bowiem z przepisem art. 817 § 1 kc ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Jakkolwiek w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów apelacyjnych, istnieją dwa różne stanowiska odnośnie daty, od której można zasądzić odsetki od przyznanego zadośćuczynienia, to tutaj Sąd stoi na stanowisku, że zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia powinien spełnić swoje świadczenie na rzecz poszkodowanego niezwłocznie po otrzymaniu od niego stosownego wezwania, a jeśli tego nie uczyni, popada w opóźnienie uzasadniające naliczenie odsetek od należnej wierzycielowi sumy. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tej dacie powinny się należeć od tego właśnie terminu (tak: Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 18 stycznia 2012r., sygn. akt I ACa 930/11, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 lutego 2011r., sygn. I CSK 243/10).

Odszkodowanie

Zgodnie z art. 444 § 1 zdanie 1 kc w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikiłe z tego powodu koszty.

Celem tej regulacji jest naprawienie szkody majątkowej doznanej przez pokrzywdzonego wskutek okoliczności związanych ze wskazanymi w tej normie prawnej okolicznościami dotyczącymi pokrzywdzonego, tj. uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. W orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że poszkodowany może domagać się także zwrotu kosztów opieki nad nim i kosztów rehabilitacji poniesionych przez członków jego najbliższej rodziny (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007r., II CSK 474/06, LEX nr 274155). Obowiązek kompensaty kosztów obejmuje wszelkie koszty wywołane uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, a więc wszystkie niezbędne i celowe wydatki: w szczególności będą to oczywiście koszty leczenia, konsultacji i rehabilitacji, ale też i koszty transportu, odwiedzin

osób bliskich (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1971r., II CR 427/71, OSP 1972, z. 6, poz. 108), czy szczególnego odżywiania i pielęgnacji w okresie rekonwalescencji (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1975r., PRN 2/75, OSNC 1976, nr 4, poz. 70).

W odniesieniu do okoliczności przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu, powodowi należy się zwrot poniesionego przez niego wydatku na dojazd na badania przez biegłych w (...)w K., o co wnioskował w piśmie procesowym z dnia 7 lipca 2016r. Zauważyć przy tym należy, że wydatek ten jest następstwem wypadku, albowiem to wyłącznie z uwagi na charakter doznanych obrażeń powód wymaga specjalistycznego transportu.

Na potwierdzenie wysokości poniesionego w związku z dojazdem wydatku powód przedstawił fakturę potwierdzającą skorzystanie ze specjalistycznego transportu. Zważywszy zaś na fakt, że na ten cel wydatkował kwotę 690 zł, przy przyjęciu 50% przyczynienia się, należy mu się zwrot kwoty 345 zł, która została zasądzona w punkcie IV wyroku. Ustawowe odsetki za opóźnienie od tej kwoty zostały przyznane zgodnie z żądaniem powoda od dnia doręczenia odpisu pisma pozwanemu, tj. od dnia 27 września 2017r., do dnia zapłaty (k. 442).

Renta skapitalizowana i bieżąca

W ocenie Sądu zarówno żądanie zasądzenia renty skapitalizowanej, jak i przyznanie renty bieżącej są zasadne i to zarówno w zakresie renty z tytułu niezdolności do pracy, jak i renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Podstawę prawną żądania w tym zakresie stanowi przepis art. 444 § 2 kc, zgodnie z którym, w sytuacji, gdy na skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej, albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do renty z tytułu utraty zdolności do pracy wskazać należy, że ma ona rekompensować poszkodowanemu uszczerbek, który wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powstał w jego dochodach z tytułu pracy zarobkowej lub prowadzonej działalności gospodarczej. Będzie on równy różnicy między hipotetycznymi dochodami, które osiągałby, gdyby nie doszło do zdarzenia szkodzącego, a dochodami, które uzyskuje, będąc poszkodowanym, uwzględniając także świadczenia otrzymywane z tytułu ubezpieczenia społecznego. Przy ustalaniu wysokości renty wyrównawczej, określając wielkość hipotetycznych dochodów uprawnionego, należy uwzględnić wszelkie jego dochody dotychczas uzyskiwane, również nieregularnie (np. dorywczo, z prac zleconych, okresowe premie, świadczenia w naturze), a także te dochody, których uzyskanie w przyszłości było wysoce prawdopodobne (bardzo realne), jeżeli ocena dokonywana ad casu jest uzasadniona, zważywszy na naturalny rozwój kariery zawodowej (podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2013r., II PK 291/12, LEX nr 1350301, oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 lutego 2014r., I ACa 1157/13, LEX nr 1430725).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy w ocenie Sądu również żądanie zasądzenia renty na rzecz powoda było zasadne. Nie ulega wszakże najmniejszej wątpliwości, że wskutek doznanych urazów nie tylko całkowicie utracił zdolność zarobkowania, której już nigdy nie odzyska, a jednocześnie zwiększyły się jego potrzeby, o czym mowa w dalszej części uzasadnienia.

W odniesieniu do renty z tytułu niezdolności do pracy Sąd dokonał jej skapitalizowania za okres od dnia 16 lipca 2012r. (tj. od dnia wypadku) do dnia 31 grudnia 2017r., z wyłączeniem m-ca 12.2013r. gdyż powód domagał się jej skapitalizowania za 2013r. jedynie za okres do dnia 30 listopada 2013r. (pозew).

W okresie od dnia 16 lipca 2012r. do dnia 30 listopada 2013r. powodowi tytułem skapitalizowanej renty należy się kwota **7.993,51 zł**, co wynika z następującego wyliczenia: różnica pomiędzy kwotą minimalnego wynagrodzenia za pracę, tj. 1.181,38 zł, a kwotą otrzymywanej renty, tj. 427,91 zł, wynosi 753,47 zł. Przez okres od lipca 2012r. do grudnia 2012r., tj. 6 miesięcy, powodowi należy się kwota 4.520,82 zł (753,47 zł x 6). Za 2013r., a właściwie za okres do dnia 30 listopada 2013r., bo takie było żądanie pozwu, powodowi należą się kwoty 5.559,82 zł (za okres od stycznia 2013r. do maja 2013r) oraz 5.926,90 zł (za okres od czerwca 2013r. do listopada 2013r.). Łącznie za w/w okres powód uzyskał

prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 15.987,02 zł, co po pomniejszeniu o 50% przyczynienie się, daje kwotę 7.993,51 zł.

W kolejnych latach wysokość należnej powodowi renty została wyliczona jako różnica pomiędzy minimalnym wynagrodzeniem za pracę a wysokością uzyskiwanej przez powoda renty i przedstawia się następująco:

1) 2014r. - $1.237,20 \text{ zł} - 427,91 \text{ zł} = 809,29 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 9.711,48 \text{ zł} \times 50\% = \mathbf{4.855,74 \text{ zł}}$;

2) 2015r. - $1.286,16 \text{ zł} - 427,91 \text{ zł} = 858,25 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 10.299 \text{ zł} \times 50\% = \mathbf{5.149,50 \text{ zł}}$;

3) 2016r. - $1.355,69 \text{ zł} - 427,91 \text{ zł} = 927,78 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 11.133,36 \text{ zł} \times 50\% = \mathbf{5.566,68 \text{ zł}}$;

4) 2017r. - $1.459,48 \text{ zł} - 427,91 \text{ zł} = 1.031,57 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 12.378,84 \text{ zł} \times 50\% = \mathbf{6.189,42 \text{ zł}}$.

Niemniej jednak mając na uwadze fakt, że w latach 2016r. i 2017r. powód do wyliczeń przyjmował minimalne wynagrodzenie do pracy w wysokości niższej aniżeli wynikająca z obowiązujących wówczas regulacji za lata 2016 i 2017 Sąd przyznał powodowi kwoty po 5.496,48 zł, albowiem nie mógł wyjść ponad żądanie strony.

Wobec powyższego łączna wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od dnia 16 lipca 2012r. do 31 grudnia 2017r. wyniosła 28.991,71 zł (7.993,51 zł + 4.855,74 zł + 5.149,50 zł + 5.496,48 zł + 5.496,48 zł) i taka też została zasądzona w punkcie II z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2014r. (tj. od dnia doręczenia pozwanemu odpis pozwu) do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty.

Oczywistym jest również zasadność przyznania powodowi prawa do bieżącej renty z tytułu niezdolności do pracy, albowiem już nigdy nie odzyska on zdolności do pracy. W tym zakresie na rzecz powoda, od dnia 1 stycznia 2018r., zasądzona została kwota **458,04 zł** (punkt III). Kwota ta stanowi różnicę pomiędzy wysokością minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017r., tj. 1.459,48 zł netto, a wysokością uzyskiwanej przez powoda renty, tj. 427,91 zł, pomniejszonej o 50% przyczynienie się. Wprawdzie uzyskana w ten sposób kwota to 515,78 zł (1.031,57 zł - 50%), jednakże wobec braku możliwości wyjścia przez Sąd ponad granice żądania pozwu, zasądzona została w/w kwota 458,04 zł.

Jedną z przesłanek roszczenia o rentę, wymienionych w cytowanym przepisie, jest również zwiększenie się potrzeb poszkodowanego wynikających z uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Pod pojęciem zwiększenia się potrzeb poszkodowanego należy rozumieć konieczność pokrycia kosztów utrzymania, powstałych wyłącznie w następstwie zdarzenia, które szkodę spowodowało. Do kosztów tych w pierwszej kolejności należy zaliczyć chociażby koszty związane z zapewnieniem stałej lub doraźnej opieki, zmiany warunków bytowych, korzystania z zabiegów rehabilitacyjnych, czy zmiany diety (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1976r., I CR 487/76, LEX nr 7854). Obowiązek kompensaty kosztów obejmuje wszelkie koszty wywołane uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, a więc wszystkie niezbędne i celowe wydatki, bez względu na to, czy podjęte działania przyniosły poprawę zdrowia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008r., II CSK 425/07, Mon. Praw. 2008, nr 3, s. 116).

Zauważyć jednak należy, że skrupulatne i dokładne wyliczenie każdej konkretnej potrzeby powoda w zasadzie nie jest możliwe. Nie można bowiem precyzyjnie i jednoznacznie określić w skali miesiąca. Dlatego też w tym zakresie należy oprzeć się na regulacji art. 322 kpc, który stanowi, że jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie Sąd uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Oczywiście ocena Sądu nie jest tutaj zupełnie dowolna, lecz musi być dokonana na podstawie zasad rozumowania logicznego i całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego. Stąd też podzielić należy stanowisko judykatury, że decyzja sądu oparta na art. 322 kpc - zarówno pozytywna, jak i negatywna - wymaga przedstawienia uzasadnienia nawiązującego do przesłanek zastosowania tego przepisu, ocenionych w powiązaniu z okolicznościami sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2007r., II CSK 423/06, LEX nr 274145).

W zakresie omawianego żądania powód dochodził zwrotu kosztów opieki świadczonej przez osoby drugie, a także kosztów leczenia i rehabilitacji. Żądany zwrot kosztów opieki innych osób związany jest ze znacznym ograniczeniem możliwości samodzielnego funkcjonowania i wykonywania przez powoda podstawowych czynności życia codziennego, a więc zwiększeniem jego potrzeb. W oparciu o zeznania świadka, przesłuchanie powoda, a przede wszystkim opinię Sąd uznał, że pomoc ta była i jest w dalszym ciągu niezbędna.

Sąd skapitalizował rentę za okres od dnia 2 października 2014r. do dnia 31 grudnia 2017r. mając na uwadze stanowisko powoda wyrażone w piśmie procesowym z dnia 2 października 2017r. (k. 443), wedle którego takie żądanie może obejmować okres nie dalszy niż 3 lata od momentu wystąpienia z nim. Za powyższy okres, zdaniem Sądu, powodowi należy się kwota **21.759 zł** (1.698 zł + 6.687 zł + 6.687 zł + 6.687 zł). Wyliczenie tejże kwoty zostało dokonane poprzez odjęcie kwoty renty wypłacanej przez powoda (tj. 1.084,36 zł) od kwoty renty ustalonej przez Sąd (1.650,36 zł), o czym mowa poniżej, a następnie pomnożenie jej przez ilość miesięcy w poszczególnych latach i przedstawia się następująco:

- 1) renta z 3 miesiące 2014r. - 1.698 zł (566 zł x 3);
- 2) renta za 2015r. - 6.687 zł (566 zł x 12 = 6.792 zł - 105 zł za okres leczenia stacjonarnego);
- 3) renta za 2016r. - 6.687 zł (566 zł x 12 = 6.792 zł - 105 zł za okres leczenia stacjonarnego);
- 4) renta za 2017r. - 6.687 zł (566 zł x 12 = 6.792 zł - 105 zł za okres leczenia stacjonarnego).

Ustawowe odsetki za opóźnienie od w/w kwoty 21.759 zł przyznane zostały od dnia 23 października 2017r. (tj. od daty doręczenia pozwanemu odpisu pisma rozszerzającego powództwo - k. 455v) do dnia zapłaty (punkt V).

Rozstrzygnięcie Sądu w zakresie renty bieżącej, związanej ze zwiększonymi potrzebami powoda, również opiera się na wnioskach płynących z opinii Instytutu, w której potwierdzona została konieczność dalszego świadczenia opieki nad powodem przez osoby drugie. Sąd uwzględnił wymiar tejże pomocy na poziomie 9 godzin dziennie. Przy przyjęciu stawki za godzinę opieki na zaproponowanym przez powoda poziomie 10 zł, powodowi przyznana została z tego tytułu kwota 2.700 zł (30 dni x 9 godzin x 10 zł), która, tak jak i pozostałe przyznane mu świadczenia, podlegała stosunkowemu pomniejszeniu o przyjęty stopień przyczynienia się. W skład bieżącej renty niewątpliwie wliczyć należało także koszty leczenia wskazane przez powoda na kwotę 480,72 zł, koszty rehabilitacji w kwocie 100 zł oraz koszty dojazdu w kwocie 20 zł. Wysokość tych kosztów nie została bowiem przez pozwanego podważona.

Łącznie kwota bieżącej renty należącej się powodowi wyniosła 3.300,72 zł (2.700 zł + 480,72 zł + 100 zł + 20 zł). Pomniejszenie jej o przyjęty stopień przyczynienia skutkowało zasądzeniem renty bieżącej w kwocie **1.650,36 zł** (3.300,72 zł - 50%) miesięcznie, w miejsce dotychczas wypłacanej przez powoda z tego tytułu kwoty 1.084,36 zł, począwszy od dnia 1 stycznia 2018r., która ma być płatna do 10-ego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (punkt VI).

Ustalenie odpowiedzialności na przyszłość

Powód domagał się również ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki przedmiotowego wypadku. Żądanie to, w ocenie Sądu, jest w pełni zasadne. W tym zakresie należy odwołać się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2009r., sygn. akt III CZP 2/09 (LEX nr 483372), w której wyrażony został pogląd, wedle którego, powód dochodzący naprawienia szkody na osobie może mieć interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości. Może on więc wnosić nie tylko o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i odszkodowanie, ale także o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości, w związku z doznanymi obrażeniami ciała i rozstrojem zdrowia. Za takim stanowiskiem przemawia fakt, że nie wszystkie szkody na osobie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała. Poszkodowani nie mogą zatem, występując o świadczenie, określić wszystkich skutków zaistniałego wypadku, które jeszcze się nie ujawniły, a których wystąpienie jest prawdopodobne. W jakiś czas po zdarzeniu mogą bowiem

ujawnić się kolejne jego następstwa, których z uwagi na indywidualne właściwości organizmu, przebieg leczenia czy rehabilitację, przewidzieć nie można.

Ze sporządzonej na potrzeby niniejszego procesu opinii wynika, że rokowania co do powrotu do stanu zdrowia sprzed wypadku są niekorzystne. Powód nie rokuje nadziei na wyzdrowienie. W takim stanie rzeczy, wobec braku zakwestionowania przez pozwanego wniosków opinii, przyjąć należało możliwość powstania w przyszłości dalszych negatywnych skutków doznanych w wypadku z dnia 16 lipca 2012r. obrażeń. Okoliczność ta wskazuje zaś na zasadność ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki w/w wypadku, co znalazło odzwierciedlenie w punkcie VII wyroku.

W pozostałej części powództwo zostało uznane za nieuzasadnione i jako takie w punkcie VIII wyroku zostało oddalone.

W punktach IX-XI Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu. Rozstrzygnięcie w tym zakresie oparte zostało przede wszystkim na przepisie art. 98 § 1 kpc, stanowiącym, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Stroną przegrywającą sprawę, w świetle zapadłego rozstrzygnięcia, jest pozwany i to on zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zobowiązany jest do ich zwrotu. Wobec tego tytułem kosztów procesu, w punkcie IX wyroku, od pozwanego na rzecz powoda zasądzona została kwota 6.617 zł, na którą złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego reprezentującego interesy powoda w kwocie 3.617 zł (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu) oraz zaliczki na wynagrodzenie opiniujących w sprawie biegłych w kwocie 3.000 zł. Ponadto od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu, tytułem kosztów sądowych od uwzględnionego powództwa, w punkcie X, zasądzono kwotę 14.162 zł, w tym opłatę od uwzględnione powództwa 8.544 zł (tj. 170.884,19 zł x 5%), wynagrodzenie biegłych -5.512,81 zł oraz wynagrodzenie taksówkarza - 105 zł. Podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia stanowi przepis art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wedle którego kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić Sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

W uwagi na sytuację życiową i finansową powoda, w oparciu o art. 102 kpc, Sąd postanowił odstąpić od obciążania go kosztami sądowymi od oddalonego powództwa (punkt XI).

SSO Ewa Domańska

ZARZĄDZENIE

(...)

- (...)

- (...)